

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Gerardjan Rijnders
Titel	Macbain
Jaar	2015
Uitvoering	Dood Paard /

Copyright (C) 2015 by Gerardjan Rijnders

GERARDJAN

RIJNDERS

MACBAIN

Voorwoord

Macbain is een toneelstuk van Gerardjan Rijnders geschreven in 2013. Het stuk is geïnspireerd op *Macbeth* en zijn Lady en op het koningskoppel van de rock 'n roll Kurt Cobain en Courtney Love. Het stuk ging in een Portugese vertaling op 16 oktober 2013 in première bij Teatro Maria Matos in Lissabon, geënceneerd en gespeeld door Gonçalo Waddington en Carla Maciel. *Macbain* wordt in Nederland voor het eerst opgevoerd door toneelgezelschap Dood Paard. Voor hun voorstelling hebben zij teksten uit interviews gebruikt met Courtney Love en Kurt Cobain en scènes toegevoegd uit William Shakespeare's *Macbeth* in de vertaling van Janine Brogt. In dit boekje vindt u de integrale tekst van deze voorstelling.

1.

Kurt Cobain en Courtney Love

2

macbeth - scenes

3

macbain

uit: **interview**
met Kurt Cobain
en Courtney Love

interviewer Jij hebt een moeilijke jeugd gehad.

Een zware puberteit.

Kan je daar iets over vertellen?

kurt Ik was ongeveer dertien en worstelde met het gebruikelijke prepuberale, haat je ouders, wou dat je nog steeds met poppen kon spelen maar in plaats daarvan voel je je buitengewoon raar in het gezelschap van meisjes... syndroom.

Ik was een knaagdierachtige, onderontwikkelde, hyperactieve spast die met zijn hele torso in één broekspijp van zijn jeans met wijde pijpen paste, en ik was gefrustreerd, ik moest wat stoom afblazen.

interviewer Je draagt altijd een zonnebril.

Waarom is dat?

Wat wil je verbergen?

kurt Nooit mijn zonnebril af doen, want ik wist dat als ik die zonnebril ook maar één keer af zou doen, die foto zouden ze dan nemen, ja toch? Dat is één van de trucjes die ik geleerd heb, weet je wel.

interviewer Heb je wel eens reacties gehad van mensen uit het vak, van je collega-acteurs?

courtney Dennis Hopper zei eens op de televisie dat ik erg grappig ben en een hele goeie actrice, mijn dag kon niet meer stuk.

Ik houd van die kerel! XXX

interviewer Dus de platenmaatschappij heeft besloten de plaat opnieuw uit te brengen en alles... Ga je nu de rest van het jaar de bloemetjes buiten zetten?

courtney Dat is niet wat we afgesproken hebben, het is zo dat we er allemaal een beetje doorzaten....

interviewer Het was natuurlijk verschrikkelijk, de fantastische plaat komt uit... enneuh al die dingen...

courtney Nouhaaa, euhh, weet je, ik bedoel, euh... ik ben niet geflipt, mijn teksten zijn dat wel... en weet je, weet je... weet je... ik bedoel mensen, moeten gewoon, gaan gewoon werken, dat doe ik gewoon, doe ik ook, weet je, ik moet gewoon geld verdienen, ik moet gewoon weer aan het werk, ik bedoel dat doe ik... ik ben er ook gewoon goed in weet je... en dat is dus wat ik doe...

interviewer Nou, ik denk niet dat iemand dat tegen je kan gebruiken toch?

courtney Nou, ik denk dat ze dat zeker doen... ik denk dat ze willen dat ik achter de gordijnen ga zitten... een shot ga zetten... de komende vijf jaar... ik wil dat gewoon niet... weet je... ik heb een baby... euh heu hee... ik moet geld verdienen en ik weet je... het is het enige moment dat ik me echt goed voel...

interviewer Ja ja...

courtney Weet je, de laatste tijd... ik heb vijf keer gespeeld nou... het is toch... soms was ik met mijn dochter... en dat zijn toch de hoogtepunten... afgelopen tijd...

interviewer Ja, ja.

courtney Het gaat goed... goed... goed bezig... ik heb mijn eigen stijl... hoe ik gitaar speel dat heb ik van Will Sergeant van Echo & The Bunnymen en Johnny Marr van The Smiths... the The... dus heel Brits... dat had niemand van mij gedacht, hoe ik ben, weet je... het beeld dat ze van me hebben... volgens mij nou... Ik denk dat het

echt wel cool is om een Gothic te zijn geweest, tegenwoordig durft niemand het meer toe te geven... er kwam een keer een gast naar me toe, weet je... en die zei, je bent zo dapper... Ik zei, hoezo, waar heb je het over... Nou jij hebt gewoon, jij durft gewoon, niemand durft toe te geven dat Echo & The Bunnymen gewoon de beste band zijn... jij durft dat gewoon...

interviewer Ik vind het altijd leuk om te weten wat mensen in hun boekenkast hebben staan.

kurt Wat?

interviewer Welke boeken je geïnspireerd hebben? Of waar je wat van geleerd hebt of zo? Of als basis voor een song?

kurt Nou, ik heb euhh Parfum gelezen van Patrick Süskind, nou... een stuk of tien keer... ik kan niet stoppen met lezen, het is iets wat ik altijd in m'n zak heb zitten, wat bij me blijft, het blijft me bezighouden en altijd als ik me verveel, in het vliegtuig of zoiets, lees ik het steeds opnieuw, ik ben een hypochonder, weet je wel, het raakt me... ik krijg zin om m'n neus eraf te knippen...

interviewer Waar gaat het boek over?

kurt Ja, gewoon, over een stagiaire van een parfummaker in... euh... euh... Frankrijk... tijdens de eeuwwisseling... hij walgt van mensen maar kan niet los van ze komen... dus... euh... hij volgt zijn eigen pad... pad van de dood... waar hij gewoon... hij gaat naar de natuur in... met overal bos weet je wel en kleine dorpjes en zo... hij reist alleen 's nachts... en elke keer als die iets van mensen ruikt... een vuurtje van veraf of zoiets... gaat ie over z'n nek en verstopt zich, hij probeert uit de buurt van mensen te blijven... daar heb ik wel iets mee... hu huh...

interviewer Gebruik je weleens iets wat je leest voor je songs?

kurt Nou, ik zal je vertellen... ik heb dit... precies dit verhaal is de basis voor 'Scentless Apprentice'... Dat is echt de eerste keer... dat ik een echt verhaal... zoals een boek ofzo... als een voorbeeld heb gebruikt voor een song...

Ik heb altijd geprobeerd om dat niet te doen... Ik heb steeds minder ideeën...

Euhh... ik ga dat meer en meer doen...

interviewer Je schrijft songs maar je schrijft ook gedichten. Je bent dus eigenlijk ook een dichter. Zou je misschien iets voor willen dragen of lezen? We zijn natuurlijk enorm benieuwd.

kurt Ik houd van punk rock

Ik houd van meisjes met rare ogen

Ik houd van passie

Ik houd van goed gebouwde dingen

Ik houd van onschuld

Ik houd van en ik ben dankbaar voor de arbeider wiens bestaan het de kunstenaar mogelijk maakt om geen ongeschoolde arbeid te hoeven doen

Ik houd ervan gulzigheid om zeep te helpen

Ik houd ervan om mijn kaarten verkeerd uit te spelen

Ik houd van verschillende muziekstijlen

Ik houd ervan de draak te steken met muzikanten van wie ik vind dat ze de muziek als kunst beledigen of plagiaat plegen door hun genante zielige versies van hun werk te exploiteren en op te dringen aan het publiek

Ik houd ervan om gedichten te schrijven

Ik houd ervan om gedichten van andere te negeren
Ik houd van vinyl
Ik houd van de natuur en van dieren
Ik houd van zwemmen
Ik houd ervan om bij mijn vrienden te zijn
Ik houd ervan om op mezelf te zijn
Ik houd ervan om me schuldig te voelen
dat ik een blanke Amerikaanse man ben
Ik houd van slapen
Ik houd ervan om mijn mond te vullen
met pitjes en ze al lopend in het wilde weg
uit te spugen
Ik houd ervan om kleine kefhondjes in geparkeerde auto's te pesten
Ik houd ervan om mensen zich gelukkig en superieur te laten
voelen als reactie op mijn verschijning
Ik houd ervan om me bevooroordeeld te voelen tegen mensen die
bevooroordeeld zijn
Ik houd ervan om bedrieglijke pogingen te doen om conflicten te
vermijden
Ik houd van oprechtheid
Ik ben niet oprecht
Dit zijn geen meningen
Geen wijze woorden
Dit is een bijsluiter om alle aansprakelijkheid af te wijzen
Voor mijn verlies aan inspiratie
Voor mijn verlangende zucht naar affectie
En mijn plichtmatige schandalige gedrag

Het is niet eens een gedicht
Het is gewoon een grote hoop stront
Net als ik

william shakespeare

macbeth

-scenes/fragmenten-

vertaling en bewerking

janine brogt

Personages

duncan *koning van Schotland*

macbeth |

banquo | *generaals in het leger van de koning*

fleance *zoon van Banquo*

lady macbeth

drie heksen

moordenaar

De Geest van Banquo en andere verschijningen.

Plaats van handeling

aan het eind van het vierde bedrijf in Engeland,

de rest van het stuk in Schotland.

eerste bedrijf

eerste heks Waar ben je geweest?

tweede heks Varkens vermoorden.

Waar ben jij geweest?

eerste heks Een schipperswif had kastanjes

In haar schoot.

En ze knaagde

En ze knaagde

En ze knaagde.

Geef mij dat, zei ik.

Flikker op heks, krijste die hete vetklep.

Haar man, kapitein van de tijger.

Vaart richting Aleppo,

Maar ik jaag hem achterna

Als een rat zonder staart in een zeef.

Ik doe het.

Ik doe het.

Ik doe het.

*

macbeth Zo'n gore, gave dag heb ik nog nooit beleefd.

banquo Hoe ver is het nog? Wat zijn dit hier? Zo vuil en vaal en woest, dat zijn toch geen mensen, of wel. Leven jullie? Kunnen wij jullie iets vragen? Het lijkt of ze me begrijpen, ze leggen allemaal een knokige vinger op hun schrale lippen: je zou zeggen vrouwen, maar door die baarden zeg je weer: nee.

macbeth Zeg iets als je kunt: wat zijn jullie?

eerste heks Leve Macbeth, Heer van Glamis!

tweede heks Leve Macbeth, Heer van Cawdor.

derde heks Leve Macbeth, die koning wordt!

banquo Waarom schrik je, beste, waarom lijk je bang voor iets dat zo mooi klinkt? In naam der waarheid, zijn jullie echt of fantasie? Mijn goede vriend hier begroeten jullie met zijn adels­titel en met zo'n grote toekomst, een koninklijke toekomst zelfs, dat hij er geen raad mee weet en tegen mij zeggen jullie niks. Als jullie dan toch in het zaad van de tijd kunt kijken, welk graan er groeien zal en welk graan niet, zeg dan iets tegen mij. Ik ben niet bang voor jullie gunst en niet voor jullie haat...

eerste heks Leve Banquo!

tweede heks Leve Banquo!

derde heks Leve Banquo!

eerste heks Minder dan Macbeth en meer.

tweede heks Niet zo gelukkig, maar veel gelukkiger.

eerste heks Jij zult koningen verwekken, maar zelf geen koning zijn. Dus leve Macbeth en Banquo!

tweede heks Leve Banquo en Macbeth!

macbeth Stop met die halve waarheden, vertel me meer. Ik weet al dat ik Heer van Glamis ben. Maar hoezo Cawdor? De heer van Cawdor is gezond en wel, en koning worden, dat tart elke geloofwaardigheid. Heer van Cawdor worden ook. Hoe komen jullie aan die merkwaardige kennis? Of waarom houden jullie ons hier op die dorre heide aan met zo'n orakel? Zeg op.

De heksen verdwijnen.

banquo Waar zijn ze nou gebleven?

macbeth Opgegaan in lucht. Wat tastbaar leek is weg als adem in de wind. Waren ze er nog maar!

banquo Was het nou echt, of hebben we een kruid gegeten dat ons buiten zinnen brengt?

macbeth Jouw kinderen worden koning.

banquo Jij wordt koning.

macbeth En ook nog heer van Cawdor, was het niet?

*

duncan De koning heeft met vreugde het nieuws vernomen van je overwinning, Macbeth. Je persoonlijke inzet in de strijd met de rebellen dwong zijn bewondering af.

Hij was met stomheid geslagen door de risico's die je diezelfde dag met doodsverachting nam tegen de Noorse horden. Bode na bode volgden elkaar als stenen in een hagelbui. En allen zongen zij je lof als redder van het koninkrijk. Ik ben hier om je namens de koning te danken, je voor hem te geleiden en je als voorbode van groter eer de titel Heer van Cawdor te verlenen. Waar ik aan toe wil voegen: Lang leve de edele Cawdor, want dat ben jij.

macbeth De Heer van Cawdor leeft toch:

wat moet ik in andermans kleren?

duncan Hij die Cawdor was leeft nog. Ik weet niet of hij de rebellen hielp of heulde met de Noor, of allebei, maar zijn hoogverraad is bewezen en bekend, dat werd zijn val.

macbeth *terzijde*

Glamis en Cawdor. Het grootste komt nog.

tegen Banquo

Hoop je niet dat je kinderen koning worden, nu ik Heer van Cawdor ben en jou niet minder is voorspeld?

banquo Als dat zo is dan geldt voor jou nog hogere verwachting dan de titel Cawdor: de kroon. Maar het is vreemd. De werktuigen der duisternis verleiden met een kleine waarheid om ons grotelijks te verraden.

macbeth Twee keer de waarheid als vrolijk voorspel tot het echte stuk waarin de hoofdrol de koning is. Dat flirten met bovennatuurlijke machten kan niet slecht zijn, kan niet goed zijn. Als het slecht is, waarom dan beginnen met een waarheid die nog meer goeds belooft? Ik b n Heer van Cawdor. Als het goed is, waarom zie ik dan zo'n gruwelbeeld voor me dat mijn haar ervan te berge rijst en mijn anders zo kalme hart tegen mijn ribben beukt? Gruwelfantasie n zijn erger dan angst hier en nu. De gedachte aan moord, die nog niets met de werkelijkheid te maken heeft, schokt mij zo in mijn menselijkheid, dat mijn handelen wordt gesmoord in waan en niets bestaat behalve wat niet bestaat.

*

Een kamer in het kasteel van Macbeth.

Lady Macbeth op, zij leest een brief.

lady macbeth ‘Ze troffen me op de dag van mijn overwinning; en ik heb uit de beste bron dat ze meer weten dan gewone stervelingen. Ik brandde van verlangen om ze meer te vragen, maar ze lieten zichzelf in lucht opgaan. Terwijl ik daar nog stomverbaasd naar stond te kijken kwamen er gezanten van de koning die me begroetten als Heer van Cawdor en zo hadden die heksen me ook genoemd, en ze verwezen naar mijn toekomst met Leve de Koning. Het leek me goed je dit te melden (liefste compagnon van mijn carrière) dat je de kans niet wordt ontnomen je te verheugen op de carrière die je is beloofd. Berg dit in je hart en tot later.’

Glamis ben je, en Cawdor, en je zult worden wat je is beloofd. -

Maar ik vrees dat je hart te vol is van de melk der menslievendheid om de kortste weg te nemen. Je wilt carrière maken, je hebt ambitie, maar zonder de slechtheid die daarvoor nodig is. Vlieg hierheen, dat ik al wat ik voel in je oor kan blazen en mijn felle tong alles wegvaagt dat jou afhoudt van de gouden cirkel, waarmee lot en geestenwereld jou kennelijk willen kronen.

Macbeth op

Grote Glamis! Beste Cawdor! Groter nog door de titel die nog komt! Je brief heeft mij uit het kortzichtig heden gerukt en nu voel ik de toekomst in dit ogenblik.

macbeth Mijn allerliefste, Duncan komt vanavond hier.

lady macbeth En wanneer gaat hij weg?

macbeth Morgen, volgens plan.

lady macbeth O, nooit zal de zon die morgen zien! Je gezicht, mijn man, is als een boek waarin vreemde zaken staan te lezen. Als je de wereld wilt bedriegen, wees dan als de wereld; toon een welkom met je oog, je hand, je mond: lijk een onschuldig bloempje, maar wees de slang die eronder schuilt. Hij die komt moet warm onthaald worden; en jij moet het grote gebeuren van deze nacht aan mij delegeren, dan zullen alle dagen en nachten die volgen ons onbeperkte macht brengen.

macbeth We spreken er nog over.

lady macbeth Maar kijk wat vrolijker; een somber gezicht wekt altijd achterdocht. Laat al het andere aan mij over.

af

*

macbeth Als het, eenmaal gedaan, was afgedaan, dan was het goed dat het snel gedaan werd. Als de moord, met succes gepleegd, alle gevolgen op kon lossen; als deze ene slag begin en einde was van het verhaal; hier, alleen hier, op deze zandbank van de tijd, dan waagden we het er op met het hiernamaals. - Maar over zulke zaken wordt hier wel degelijk een oordeel geveld; wat wij bloedig onderrichten, keert zich wraakzuchtig tegen ons; het onpartijdig recht dwingt onze gifbeker aan onze eigen lippen. Hij verkeert hier in dubbel vertrouwen: ten eerste ben ik zijn neef en onderdaan, dat pleit sterk tegen de daad; en als zijn gastheer zou ik de deur moeten vergrendelen tegen zijn moordenaar, niet zelf de dolk hanteren. Daarbij is deze Duncan zo'n milde heerser, zo'n vlekkeloos bestuurder, dat al zijn goede eigenschappen als engelen met bazuinen luidkeels de schande van zijn moord zullen vervloeken; en medelijden zal als een naakt pasgeboren kind rijden op de storm, of als een hemelse cherubijn onzichtbaar door het luchtruim vliegen om deze gruweldaad in alle ogen te blazen, totdat de wind verdronken is in tranen. - Ik heb geen ander spoor om aan mijn plan te geven dan grenzeloze ambitie die te hoog wil springen en ten val komt -

Lady Macbeth op

En! Wat is er?

lady macbeth Hij is bijna klaar met eten. Waarom ging je de kamer uit?

macbeth Vroeg hij naar me?

lady macbeth Dat weet je toch?

macbeth Wij zetten deze zaak niet verder door. Hij heeft mij net promotie gegeven en ik heb mezelf van hoog tot laag een gouden naam bezorgd; die moet ik nu in al zijn luister dragen en niet zomaar wegsnijten.

lady macbeth Was je hoop die van een dronkeman? Is hij in slaap gevallen? En wordt hij nu wakker, en staart bleek en groen naar wat hij openlijk wilde? Zo weet ik voortaan wat je liefde waard is. Ben je bang om dezelfde man te zijn in durf en daad als in je wensdroom? Zou jij wel graag de kroon op je carrière willen zetten en toch in je eigen ogen de lafaard blijven die 'ik durf niet' stelt boven 'ik wil'?

macbeth Hou op. Ik durf alles wat een man een man maakt. Wie meer durft is geen man.

lady macbeth Welk beest heeft mij dan ingewijd in deze onderneming? Toen je het durfde te doen, toen was je een man. En om meer te zijn dan je was, moet je nog veel meer man zijn. Toen was er geen sprake van een plaats en tijdstip, maar jij zou zorgen dat die er wel kwamen. Nu zijn ze uit zichzelf gekomen en kom jij tot niets. Ik heb de borst gegeven en weet hoe zoet het is te houden van het kind dat bij mij drinkt. Maar ook al lachte het naar mij op, ik had mijn tepel uit zijn weke tandvlees weggerukt en het de hersens ingeslagen, als ik zo gezworen had als jij.

macbeth En als we falen?

lady macbeth Wij falen? Schroef je moed op tot de laatste slag dan zullen wij niet falen. Als Duncan slaapt (en zijn zware reis van vandaag zorgt daar wel voor), dan zal ik zijn twee dienaars zo met

wijn en drank bedwelmen, dat herinnering, de bewaker van hun brein, verdampt en troebel sop het vat van hun verstand vult. Als ze verzadigd ronken in een varkensslaap, diep als de dood, wat kunnen jij en ik dan niet doen met de onbewaakte Duncan? Wat niet afschuiven op zijn laveloze knechten die de schuld krijgen van onze grootse moord?

macbeth Baar jij alleen manskinderen! Jouw onverschrokkenheid moet enkel mannen maken. Wie zal niet, als wij die twee insmeren met zijn bloed en hun eigen dolken nemen, denken dat zij het hebben gedaan?

lady macbeth Wie zal anders durven denken, als wij luidkeels jammeren en rouwen om zijn dood?

tweede bedrijf

Macbeth op met een toorts

banquo Wie is daar?

macbeth Een vriend.

banquo Macbeth! Nog op? De koning is naar bed. Hij had het bijzonder naar zijn zin en heeft je huis rijk bedacht. Met een diamant groette hij je vrouw als liefste gastvrouw, en volmaakt tevreden ging hij slapen.

macbeth We waren onvoorbereid, anders hadden we meer gedaan.

banquo Alles was in orde. Ik heb gisternacht van de heksen gedroomd: jou hebben ze toch iets waars gezegd.

macbeth Ik denk er niet aan. Maar als we een moment kunnen vinden, wil ik het er graag nog met je over hebben, als jij daar tijd voor hebt.

banquo Met alle genoeg.

macbeth Als je mijn kant kiest wanneer het zover is, zal het je reputatie ten goede komen.

banquo Als ik daarmee mijn goede reputatie niet verlies, mijzelf en mijn koning trouw blijf, dan graag.

macbeth Slaap wel, intussen.

banquo Bedankt en insgelijks.

macbeth Ik wacht tot mijn vrouw belt dat mijn drank klaar is.

Banquo af

Is dat een dolk die ik voor mij zie, het heft vlak voor mijn hand?
Kom, ik pak je vast: - ik heb je niet en toch zie ik je nog. Fataal
visioen, kan mijn oog je wel vatten, maar mijn hand niet? Of ben je
maar een dolk van mijn gedachten, een hersenschim, afkomstig uit
mijn verhitte brein? Ik zie je nog steeds, zo tastbaar als de dolk hier
in mijn hand. Je wijst de weg die ik al ingeslagen was en bent als
het wapen dat ik koos. - Mijn oog lijdt aan gezichtsbedrog, of maakt
elk ander zintuig overbodig. Ik zie je nog steeds en op je lemmer en
je heft, bloedspatten die er eerst niet waren. - Zoiets bestaat niet.
Het is het moordplan dat voor mijn ogen zo'n gedaante aanneemt. -
Op één helft van de aarde lijkt nu alle leven dood en boze dromen
belagen de geloken slaap: hekserij brengt offeranden aan de bleke
maan en kille moord, gewekt door het huilen van zijn waakse wolf,
sluipst steeds als een spookachtig verkrachter op zijn doel af. -
Onwrikbare aarde, hoor mijn stappen niet, waarheen ze gaan; laat
niet je stenen spreken en verraden waar ik ben; verstoor de huiver
niet die toebehoort aan deze nacht. - Mijn dreigen rekt zijn leven;
de kille adem van woorden bevriest het vuur van daden.

Er klinkt een bel.

Ik ga en het is gedaan: de bel roept me. Duncan, hoor hem niet.
Het is de doodsklok die je oproept, voor de hemel, of de hel.

af

*

Lady Macbeth op

lady macbeth Zij zijn erdoor beneveld, ik ben glashelder; zij liggen in een roes, ik sta op scherp. - Ssst! - Wacht! Het was de uil die krijste, noodlottig aanzegger van het laatste afscheid. Nu is hij bezig. De deur staat open; de dronken knechten ronken tussen leven en dood.

macbeth *binnen*

Wie is daar? - wat, wat!

lady macbeth O jee! Wat als ze wakker worden, en het is niet gebeurd: dan is het de poging, niet de daad die ons noodlottig wordt. - Wacht! - Ik heb hun dolken klaargelegd. Hij kan ze niet missen. - Als hij in zijn slaap niet zo op mijn vader had geleden dan had ik het gedaan. - mijn man!

Macbeth op

macbeth Ik heb de daad gedaan. - Hoorde je niets?

lady macbeth Ik hoorde de uil krijsen en de krekels tsjirpen. Jij riep toch iets?

macbeth Wanneer?

lady macbeth Nu net.

macbeth Toen ik naar buiten kwam?

lady macbeth Ja.

macbeth Ssst!

Wie slaapt in de andere kamer?

lady macbeth Donalbain.

macbeth Het is een rotgezicht.

lady macbeth Wat een onnozele opmerking: een rotgezicht.

macbeth De een lachte in zijn slaap en de andere riep: 'Moord!' Zo wekten ze elkaar: ik stond daar en hoorde ze. Maar ze zeiden een gebed en gingen weer onder zeil.

lady macbeth Ze liggen er met z'n tweeën.

macbeth De een riep: 'God zegene ons' en de ander: 'Amen', alsof ze me gezien hadden met mijn beulshanden. Ik hoorde hun angst, maar ik kon geen 'Amen' zeggen, toen zij 'God zegene ons' zeiden.

lady macbeth Til er niet zo zwaar aan.

macbeth Maar waarom kon ik geen 'Amen' zeggen? Ik snakke naar zegen, maar 'Amen' kreeg ik niet uit mijn strot.

lady macbeth Je moet niet doordenken over zulke daden, want dan worden we gek.

macbeth Ik dacht dat ik een stem hoorde schreeuwen: 'Nooit meer slapen! Macbeth vermoordt de slaap' - de schuldeloze slaap; de slaap die de verknoopte draden van de zorg gladstrijkt, de dood van elke levensdag, bad na hard werken, balsem van hartzeer, hoofdgerecht van het feestmaal des levens; -

lady macbeth Waar heb je het over?

macbeth Hij bleef maar roepen door het hele huis: 'Nooit meer slapen! Glamis heeft de slaap vermoord en daarom zal Cawdor nooit meer slapen, Macbeth zal nooit meer slapen!'

lady macbeth Wie schreeuwde dat dan? Kom, je ondermijnt je eigen kracht met zulk ziekelijk getob. Vooruit, haal water en was die gore getuige van je handen. - Waarom heb je die dolken meegenomen? Die moeten dàr blijven: vooruit, breng ze terug en smeer de knechten in met bloed.

macbeth Ik ga niet meer terug: ik huiver bij de gedachte aan wat ik heb gedaan; het nog eens zien durf ik niet.

lady macbeth Slappeling! Geef mij die dolken. Slapers en doden zijn net een schilderij; alleen een kind is bang voor een duivel van verf. En als hij bloedt, dan schilder ik de gezichten van die twee ermee, want schuldig moeten ze eruit zien.

af

Binnen wordt geklopt.

macbeth Wat is dat voor kloppen? Wat is er met mij, dat elk geluid me angst aanjaagt?

Wat zijn dat voor handen? Ha, ze rukken mijn ogen uit. Kan al het water van Neptunus' grote oceaan mijn hand schoonwassen van dit bloed? Nee, eerder purpert mijn hand de onmetelijke zeeën en kleurt hun groen tot rood.

Lady Macbeth weer op

lady macbeth Mijn handen hebben nu jouw kleur; maar ik zou me schamen als mijn hart zo bloedeloos was.

geklop

Ik hoor kloppen aan de zuidpoort: we gaan naar onze kamer. Wat water verschoont ons van deze daad: Zo makkelijk is het dus! Maar jij bent je richting kwijt.

geklop

Ze kloppen weer. Trek je nachtgoed aan; als ze ons roepen mag niet blijken dat we op waren. Sta daar niet zo stom in jezelf verloren.

macbeth Beter was het niets van mezelf te weten dan te weten wat ik heb gedaan.

geklop

Maak Duncan wakker met je kloppen: o, als dat kon!
beiden af

*

Macbeth als koning op

macbeth Onze belangrijkste gast. Vanavond geven wij een staatsdiner en ik reken op je aanwezigheid.

banquo Wat u maar beveelt, mijn koning; mijn plicht is onverbrekkelijk voorgoed met u verbonden.

macbeth Rijd je uit vanmiddag?

banquo Jawel.

macbeth Anders hadden wij je vandaag graag in onze raad gehad; je advies is altijd nuttig en weloverwogen. Maar we stellen het uit tot morgen. Ga je ver?

banquo Zover dat het alle tijd zal nemen van nu tot het diner: als mijn paard niet snel genoeg is dan moet ik een uur of twee lenen van de donkere nacht.

macbeth Ontbreek niet op ons feestmaal.

banquo Ik zal er zijn.

macbeth Te paard en tot vanavond. Gaat Fleance met je mee?

banquo Jawel, mijn koning. De tijd roept ons.

macbeth Vaarwel. - Tot zeven uur vanavond is iedereen vrij.

Banquo af

macbeth Dit zijn is niets, maar dit zijn en veilig: onze angst voor Banquo steekt diep, zijn koninklijke aard rechtvaardigt die angst. Hij durft veel, zijn koelbloedigheid imponeert, maar zijn intelligentie behoedt hem voor roekeloosheid. Ik ben voor niemand bang, alleen voor hem: naast hem val ik in het niet. Hij vond het niets toen de heksen mij eerst koning noemden; hij wilde zelf de toekomst van hen horen Toen groetten zij hem als stamvader van

koningen: op mijn hoofd zetten ze een dorre kroon, met in mijn hand een kinderloze scepter, die er door een vreemde hand wordt uitgewrongen, want geen zoon volgt mij op. Als dat waar is, dan heb ik mijn ziel bezoedeld voor Banquo's gebroed, voor hen de goede Duncan vermoord. Alleen voor hen mijn vredeskelk vol haat gegoten en het onsterfelijk juweel van mijn ziel prijsgegeven aan de hel om hen te kronen, om Banquo's zaad te kronen. Nee, dan liever het noodlot getart: kom, we vechten het uit op leven en dood! - Wie is daar?

Moordenaar op

Er zit bloed op je gezicht.

moordenaar Dat is dan van Banquo.

macbeth Beter bij jou van buiten dan bij hem van binnen. Is hij afgehandeld?

moordenaar Zijn keel is doorgesneden.

Dat was mijn werk.

macbeth Je bent een meesterslager. Maar wie hetzelfde deed met Fleance mag er ook zijn. Als jij het was dan ben je kampioen.

moordenaar Koning... Fleance is ontkomen.

macbeth Daar komt mijn koorts weer: ik was volmaakt geweest, gaaf als marmer, onwrikbaar als een rots, vrij en open als de lucht. Maar nu ben ik gekooid, gekneld, gekluisterd, beklemd tussen angst en twijfel. Maar Banquo is veilig?

moordenaar Jawel, veilig in de slotgracht, met twintig houwen in zijn hoofd waarvan de minste al dodelijk was.

macbeth Bedankt. Daar ligt de oude slang; het ontvluchte wurm
krijgt mettertijd venijn, maar heeft voorlopig nog geen tanden.
Verdwij, wij zien je morgen weer.

Moordenaar af

*

eerste heks Drie keer miauwde de geblakerde kat.

tweede heks Drie keer krijste het stekelvarken.

eerste heks De Harpij gilt.

Het is tijd.

Het is tijd.

tweede heks

Een rondje rond de ketel.

De giftige ingewanden gooien wij erin.

En de slapende pad

die eenendertig dagen en nachten

onder een koude steen

zijn gif heeft uitgezweet.

Hoppetepee zo in de kokende pot.

eerste heks

Poken poken, dubbel stoken.

Vuur brand.

Ketel walm.

Macbeth op

macbeth Wat, jullie lelijke, nachtzwarte wijven! Waar zijn jullie in het geheim mee bezig?

allen Daden zonder naam.

macbeth Ik bezweer jullie, bij jullie zwarte kunst, hoe je ook aan je kennis komt, geef me antwoord. Al laten jullie stormen razen en beuken op kerken, al zinken en verzwelgen schuimende golven alles wat op zee vaart, al striemen rijpe korenhalmen neer en stormen bomen om, al kantelen kastelen op de koppen van hun wachters, al

storten piramides en paleizen hun toppen op hun fundament, al worden alle kostbare levenskiemen door elkaar gesmeten, tot de vernietiging zichzelf uitkotst, geef antwoord op mijn vraag.

eerste heks Spreek.

tweede heks Vraag.

derde heks Wij geven antwoord.

eerste heks Hoor je het liever van ons of van onze meesters?

macbeth Roep ze. Laat ze zien.

alle heksen Hoog of laag. Verschijn en toon je kunsten.

Donder. Eerste Verschijning, een gehelmd hoofd.

macbeth Vertel mij, onbekende macht -

eerste heks Hij kent je gedachten.

Hoor hem aan, maar hou je mond.

eerste verschijning Macbeth! Macbeth! Macbeth! Vrees Macduff;

vrees hem, Macduff. - Laat mij gaan. - Genoeg.

verdwijnt

macbeth Wat je ook bent, dank voor je waarschuwing. Je hebt mijn angst goed aanvoeld. - Maar zeg nog even -

eerste heks Hij laat zich niet bevelen.

Hier is er nog een, krachtiger dan de eerste.

Donder. Tweede Verschijning, een bloedend kind.

tweede verschijning Macbeth! Macbeth! Macbeth!

macbeth Had ik drie oren, ik luisterde driemaal.

tweede verschijning Wees bloedig, bot en onverschrokken: heb lak aan mensenmacht, want niemand uit een vrouw geboren, zal Macbeth kunnen deren.

verdwijnt

macbeth Leef door, Macduff, waarom zou ik je vrezen? Maar ik zal mijn zekerheid dubbel verzekeren, en neem een voorschot op het noodlot: jij zult niet leven. Zo zet ik mijn bleke angst voor leugenaar en slaap ondanks de donder.

Donder. Derde Verschijning, een gekroond kind met een boom in de hand.

Wat is dit, dat oprijst als een koningskind, met om zijn prille hoofdje de hoogste band van soeverein?

allen Luister, maar spreek niet tegen hem.

derde verschijning Wees trots en dapper als een leeuw, en sla geen acht op wie klaagt en mort of samenzweert. Macbeth zal nooit worden overwonnen tot het bos van Birnam op zal trekken tegen het hooggelegen Dunsinane.

verdwijnt

macbeth Wat nooit zal gebeuren: Wie kan het woud bevelen; de boom opdragen zijn wortels los te rukken uit de aarde? Goede voorspelling! Mooi! Rebelse doden, ruk nooit op tot het bos van Birnam oprukt; en machtige Macbeth leeft zijn levenstijd, tot hij zijn adem laat aan tijd en sterfelijkheid. - Toch bonst mijn hart om nog één ding te weten: zeg mij (als zoiets in je vermogen ligt) gaat Banquo's nageslacht ooit heersen in dit koninkrijk?

allen Vraag niet meer.

macbeth Ik moet het weten: weiger je dit, wees dan vervloekt tot in de eeuwigheid!

Geef antwoord op mijn vraag. -

Wat gebeurt hier? Wat is dat voor lawaai?

muziek

alle heksen Verschijn! Verschijn! Verschijn! Verschijn voor zijn oog,
verscheur zijn hart; kom als schimmen en verdwijn.

*Er verschijnen acht koningen, de laatste met een spiegel in zijn
hand, gevolgd door Banquo.*

macbeth Jij lijkt teveel op Banquo's geest: weg! Jouw kroon
verschroeit mijn ogen: -

en jouw haar, met goud omwonden, is als van nummer één: - en
nummer drie is net zo: smerige wijven! Waarom laat je dit zien?
Nummer vier? - Ogen, verstart!

Wat, gaat die rij door tot de dag des oordeels? Nog een? - Nummer
zeven? -

Ik wil niets meer zien: - maar daar komt de achtste met een spiegel
waar ik er nog veel meer in zie: sommigen met dubbele rijksappels
en driedubbele scepters.

Walgelijk visioen! Nu zie ik dat het waar is; want bloedbedorven
Banquo grijnst mij aan en wijst dat zij van hem zijn. - Wat! Is dat
waar?

eerste heks Ja, dat is waar. Maar waarom staat Macbeth hier zo
verbijsterd?

De heksen verdwijnen.

macbeth Waar zijn ze? Weg? -

Dit verderfelijk uur moet voor altijd als vervloekt geboekstaafd
blijven!

GERARDJAN RIJNDERS

MACBAIN

een macbeth-bewerking

Personages

Koningin

Koning

1

koningin Het schreeuwt om bloed

Zegt men

Zei je

Bloed schreeuwt om bloed

Men heeft stenen zien bewegen

Bomen horen spreken

Zei je

koning Zieners hebben met orakels

Gelezen in de vlucht

Van kraai en roek en ekster

Uiteindelijk de geheimste moordenaar

Aan het licht gebracht

koningin Dat zei je

koning Wat vind je van MacDuff vroeg ik

Die zo hartelijk is uitgenodigd

En weigert te komen?

Vroeg ik

koningin Duff?

Morgen zo vroeg mogelijk

Ga ik naar de heksen

Ze moeten meer vertellen

Want ik wil nu het ergste weten

Desnoods met de ergste middelen

Zei je

Voor mijn eigen bestwil

Moet alles wijken

koning Was ik maar nooit gegaan

Had ik ze maar nooit ontmoet

Die witches, bitches

koningin Ik waad zo diep door het bloed

Als ik nu stil blijf staan

Is omkeren net zo stomvervelend als doorgaan

Zei je

koning I am walking in my piss

Always knew it would come to this

koningin Zei je

koning Vreemde dingen zitten in mijn hoofd

Mijn hand moet toeslaan

Voor mijn geest erover na kan denken

koningin Zei je

koning Wanneer?

koningin Een week geleden

koning Shit shit shit shit

koningin Bang?

koning Bang?

koningin Ja?

koning Waarom?

koningin Omdat

koning Alleen iemand

Niet uit een vrouw geboren

Zal Macbain kwaad doen

Waarom bang?

Wie is er niet uit een vrouw geboren?

koningin God

koning God

Ach god

koningin Niet bang?

koning Macbain wordt niet verslagen

Zolang het woud van Birnam

Niet aan komt lopen

But Birnam wood is not a walking boot

koningin Dus niet bang?

koning Natuurlijk

koningin Niet bang natuurlijk?

koning Natuurlijk bang

doodsbang

My girl

My little girl

koningin Little girl?

koning My queen

koningin My King

My Bad

My Blood

My King

koning My Empress

My Mistress

Fuck them all
koningin I did
koning Weet ik
Liefste
Daarom
koningin Neuk me
Neuk me
begin van seks
koning I am as guilty as the day is long
wanhopige seks
geluid van centrifuges

2

koning Er was een koning

koningin Er is een koning

My king

koning Er waren heksen

koningin Er zijn heksen

koning Witches bitches

Evil sisters

Evil sisters

En toen was er alleen nog maar bloed

Is er alleen nog maar bloed

koningin Er is heel veel bloed

Overal

Waar leven is

koning Leven?

Dit?

koningin Geen leven

Dit?

Hier niet?

koning Zichtbaar bloed!

Dood bloed

Is een ander bloed

Anders dan bloed

Verpakt in aderen

Levend bloed

Pompend bloed

Dat zich verraadt

Door een blozen

Door een erectie

koningin Het woord herinner je je nog?

koning Blozen?

koningin Blozen

Ja

koning Jij hebt de borst gegeven

En weet hoe zoet het is

Te houden van het kind dat bij je drinkt

Bedoel je?

koningin Dat gedribbel van je

Dat altijd maar

Eigenlijk moest ik hier niet zijn

Eigenlijk mag ik hier niet zijn

Eigenlijk wil ik hier niet zijn

Leven onder een deken van schuld

Dat bedoel ik

koning Een deken van bloed

Bedoel je

Waar is dat kind van jou

Waar is zijn bloed?

Jouw bloed?

Waar is hij

Die jouw bloed niet moest?
koningin Hij was een man
Al was ie nog een jongen
Hij was een man
Hij zei:
Mammie bedankt
Dat je me de kans hebt gegeven
Te leven
Maar ik wil niet leven
Sorry
Ik wil het gewoon niet
Sorry
koning En ligt nu onder de grond
Bezorgde het ongedierte
Nog een overdosis
Van zijn eigen overdosis
Die dooie junkie-zoon van jou
Die je ooit de borst gaf
koningin Ben jij een jongetje
Een klein jongetje?
Dat doet alsof hij een man is?
koning Waarom hoor ik nu een centrifuge?
koningin Ik hoor geen centrifuge
koning Dat geloof je?
koningin Dat ik geen centrifuge hoor
Als ik geen centrifuge hoor?
Ik hoor godverdomme geen centrifuge

koning Dat hij dat meende

Mammie bedankt

Maar ik wil niet leven

Sorry?

koningin Hij nam een besluit

Jij weet niet eens meer wat dat is

Ziet alleen overal bloed

Dat er niet is

koning Het is er

Overal

koningin Luistert naar geraaskal van een paar Heksen

koning Die er zijn

koningin Waar?

koning In een moeras

Dat het slechtste leek voor te hebben

Met iedereen die er in verstrikt raakte

Ze keken me alleen maar aan

Die witches, bitches

Ogen die me tegen de grond wierpen

Een machteloze zuigeling

koningin Baby King

koning In een wereld vol orakels en

Bulderen gelach

Geen medelijden

Alleen bulderend gelach

En valse papieren

koningin Valse papieren?

koning Ik ben geen koning

Niet echt

koningin Jij bent koning!

Echt

koning Ik doodde een koning

Daarom ben ik koning

koningin Wij doodden een koning

koning En sindsdien

Die brandende pijn in mijn buik

koningin Mijn Baby King is zwanger?

Zwanger van iemand

Niet uit een vrouw geboren?

Zwanger van zijn eigen angst?

koning Ik ben niet bang

Ik ben alleen maar overbodig

Een vergissing

Ben ik bang

Geef ik toe

koningin Ik dacht in jou

Een man te hebben

Mijn man

Maar ik heb in jou een kind

Geen kind

Een misgeboorte

Waar ging het mis?

koning Ging het mis?

koningin Natuurlijk ging het mis

koning Ik hou van je
koningin Dat woord ken je nog?

...

Die avond in december
Er brandden kaarsen
Angst kroop rond
Die man zei
Ik heb drie zonen, godzijdank
Wat heb je tegen dochters?
Vroeg ik
De angst voor defloratie
Zei hij
Ik schaterde het uit
Jij kroop in een hoek
Toen al
Waarom?

koning Jij propte mij
In een luier van minachting
Wat was er mis
Met wat die man zei?
koningin Onzin, je dochters te willen Beschermen

Dochters kunnen ook doden

koning Jij hebt je zoon verloren

koningin Ja

En ik ben trots op hem

koning Dat hij zelfmoord heeft gepleegd?

koningin Dat hij echt durfde te leven

koning Hij heeft zichzelf gedood
koningin Zo wilde hij leven
koning Ik heb het nog steeds koud
 Wist niet dat een bloedbad
 Zou koud kon zijn
koningin Stakker
koning Hou van me!
koningin Eindelijk
 De koning beveelt
koning Hou van me!
koningin Doe ik
 My King
 omhelzing

koningin Of was het in het woud van Birnam?

koning Waar?

koningin Tijdens onze idylle?

We liepen daar

Soms kwam iemand ons tegemoet

Met een hond of zonder hond

Jij toonde me het goudhaantje

De boomklever

Wist niet of het de boomklever was

Of de boomkruiper

Je floot een liedje

koning De eerste omhelzing

koningin Ja

We vonden een dode vogel

Drie veren plukten we

Een voor mij

Een voor jou

Een voor onze baby

Zei je

koning This is for you

This is for me

And this is for our baby

We gonna have

koningin Je keek zo treurig

Toen beseftte ik

Dat ik van je hield

koning Ik was gewoon een zak vol bloed

koningin Zei ik dat?

Voelde je dat?

Dacht je dat?

koning Dacht jij

Voelde ik

koningin Dacht je

Zei je niet

koning Nee

Ik zei

Wil je?

koningin Ja

Dat zei je

Ja

koning Ja

Zei jij

koningin Ja

Zei ik

koning Ja

Maar toen al

koningin Toen?

Toen al?

koning Buikpijn

Toen al

koningin Zwanger?

Toen al?

Grappig

Maakte ik jou zwanger?

Toen al?

koning Zwanger van een flipperbaby

I gesture and grunt

For your affection

Wielding my flippers

In a windmill circle

omhelzing

koning Die vrouw

koningin Welke vrouw?

koning Die vrouw

koningin Welke vrouw?

Er is hier maar één vrouw

Zijn twee vrouwen hier?

koning Die vrouw

Die wanhoop

Wat moet ik doen?

Wat kan ik doen?

Niks

Ik kan

En achter haar

koningin Welke vrouw?

koning Achter haar

In een hoek

De kindjes

Ronde ogen

Snotbellen

Kwijn

Kapotte pluchen beesten

Kapotte kinderknietjes

Kapotte leventjes

De vrouw gaat liggen
De lady gaat liggen
koningin Welke lady?
koning Zijn lady
De vrouw van Duff
koningin Wanneer?
koning Ze trekt haar rok
Over haar gezicht
Over haar ogen
Langzaam
Zorgvuldig
Teder
Ambachtelijk
Zonsverduistering
En stroopt haar slip af
Tot op haar enkels
koningin En jij hebt...?
koning Nee
koningin Nee?
koning En daar
koningin Waar?
koning In die oer
In die bron
In that pussy
Waar het lot
Zich steeds opnieuw herhaalt
Waar de draden

Steeds opnieuw gesponnen worden
Door de zusters, witches, bitches
koningin Dus je hebt?
koning Toen niet
Later
Eerst was ze dood
De keel doorgesneden
Doodgesneden
koningin En de kinderen?
koning Neergeknald
koningin Voordat jij?
koning Voordat ik?
koningin Haar keel?
koning Nee
koningin Wanneer zijn die kinderen
Neergeknald?
Afgemaakt?
Afgeslacht?
Opgeofferd?
Opgeruimd?
Uitgezwaaid?
Opgeblazen?
Neergestoken?
Gewurgd?
Verbrand?
Uiteengereten?
koning Ik moest die ogen zien

koningin Welke ogen?

Die van die kinderen?

koning Die van haar

koningin Zij was dood

koning Daarom

Daarom wilde ik haar ogen zien

koningin Dode ogen zien?

koning Ik trok de rok weg van die ogen

Ze keken me aan

Alsof ze wilden zeggen

Een andere oplossing weten wij ook niet

koningin Wij?

koning Wij twee ogen

koningin En toen spoot je je kwak in...?

koning Ja

Eindelijk

koningin Eindelijk?

koning Ja

koningin Alsof het in mijn...?

koning Zei ik niet

koningin Je spoot je kwak

Je drab

Je gif

In een lijk

Omdat de dode ogen

Van de dode lady

Suggereerden...?

koning Ja

Rust

Slaap

Weer mijn best gedaan

Mijn lul

Ik wilde alleen maar slapen

Verzoening

Slaap

Rust

koningin En de kinderen?

koning Die zijn ingeslapen

koningin Ingeslapen?

koning Pappie

Noemden ze me

Pappie

Jullie pappie is een verrader

Zei ik

Wat is een verrader?

Iemand die zweert en liegt

En iedereen die dat doet

Is een verrader?

Die is een verrader en moet hangen

Iedereen die zweert en liegt moet hangen?

Pappie?

Wat ga je nu doen?

Naar bed

Zei ik

Naar bed naar bed
Too bad to bed I said
koningin Ze huilden?
koning Ze lachten
Alsof ze dachten
Pappie, pappie
koningin En toen heb jij?
koning Hun keeltjes doorgesneden
En ze keken heel tevreden
Toen ging ik naar beneden
Deed de deur achter mij dicht
De wereld was bloedrood
Mijn maag brandde als een hel
Een zwangere hel
Ik probeerde terug te vinden
Waar ik jou verloren had
treurige seks

koning Hoe lang geleden

Heeft iemand naar mij geglimlacht?

Oprecht, gemeend geglimlacht?

Geen valse papieren

Geen verborgen agenda

Niet uit doodsangst

koningin Ik?

koning Niet uit deernis

Of medelijden

Walging

Verachting

Minachting

koningin Ik?

koning Honden

Als ze me zien

Rennen weg

Piepend

De staart tussen hun poten

Of wat er van hun poten rest

Of ze zitten daar maar

Grommend loerend naar mijn shit

koningin Jij zit daar maar

Roerend in je heksensoep
In je hersensoep
Knagend op je angst
Wanneer keek jij het laatst naar mij?
koning Ik?
koningin Naar mij!
koning Ik hoor een centrifuge
koningin Ik niet
koning Waarom hoor ik een centrifuge?
koningin Omdat je dat wilt
koning Wat wilt?
koningin Een centrifuge horen
koning Waarom zou ik?
koningin Om dat brein van jou
Dat maalt en maalt en maalt
Daarin leeg te laten tolleren
De vergetelheid in te laten tolleren
koning Een trommel vol bloed
koningin Hou op over dat bloed
Of snij je polsen open
Je strot
koning Wil je dat?
koningin Nee!
koning Wat wil je van me?
koningin Maakt het uit?
koning You are my queen
koningin Ben jij mijn man?

koning Nee?

koningin Hoe moet ik jou nog kennen?

Ik weet niet waar jij op broedt

Je hebt je teruggetrokken

In een doodlopende steeg

Ergens in die nachtmerrie

Waar je je verschanst waant

koning Slapen

koningin Vroeg ik om Banquo's lijk?

koning Hem was ook beloofd

Koning te worden

koningin Om het lijk van zijn zoon?

koning Die leeft

koningin Niet dankzij jou

koning Slapen

koningin Vroeg ik om het lijk

Van de lady?

Met de dode ogen

En haar nog warme dode kut?

koning Haar man was een verrader

Hij vluchtte het land uit

Om tegen ons te vechten

koningin Vroeg ik om de lijkjes

Van zijn kinderen

Die jij papppie hoorde zeggen

Terwijl ze mammie zeiden?

koning Jij vroeg om het lijk van de koning

koningin Omdat ik een koning wilde

Jou

Als koning wilde

koning Nu heb je mij

Als koning

koningin En wat heb ik dan?

Wie heb ik dan?

koning Je walgt van me?

Vindt me weerzinwekkend

koningin Wat wil je horen?

koning De waarheid

Jouw waarheid

koningin We rillen nog wat

We trillen nog wat

We sidderen nog wat

Dan houdt ook dat op

Stinken we alleen nog zo'n beetje

Dat is mijn waarheid

koning Ja?

koningin Ja

treurige seks

koning Slapen

Eindelijk

Slapen

koningin Slaap dan

koning Slapen

Ja

Maar geen dromen

Niet die dromen die

Zodra ik slaap

Als ik slaap

koningin Zodra je slaapt

Slaap je

koning Ik word die slaap weer uit gejaagd

Die dromen jagen mij die slaap weer uit

De verschrikkelijke nacht weer in

Naar dat ventje dat niet eens

De straat over durft te steken

Omdat alles en iedereen

Naar hem wijst als hij...

koningin Welk ventje?

koning Dat ventje in mijn dromen

koningin Welke dromen?

koning Die dromen

Die ik droom

Misschien niet eens droom

Misschien niet eens

Droom ik jou?

koningin Ooit was ik jouw droom

koning Ja

koningin Nu ben ik jouw nachtmerrie?

koning Nee

Ik ben mijn eigen nachtmerrie geworden

Daar valt niet mee te leven

koningin Wat heb jij te vrezen?

koning Iemand niet uit een vrouw geboren

Een bos dat op stap gaat

koningin Nou dan?

koning Misschien ben ik niet uit een vrouw Geboren

Ben ik uit de hel geschoten

Misschien ben ik een wandelend bos

Misschien ben jij een wandelend bos

koningin *lacht*

‘These woods are made for walking’

‘And that’s just what they’ll do’

‘One of these days these woods...’

treurige seks

koning Jouw zoon

Die jij de borst gegeven hebt

koningin Iedere moeder geeft haar kind de borst

koning Nee

Maar iedereen is wel uit een vrouw geboren

koningin Ja?

koning Nee?

koningin Is een dode vrouw een vrouw?

koning Is een dode vrouw een man?

koningin Een dode man is dood

Geen man

koning Jouw zoon

Een dode man nu

Geen man?

koningin Een ingestort huis is geen huis

Is een ruïne

Een dode vrouw is een lijk

Niet eens de schaduw, de schim van een vrouw

Was die lady met de dode ogen

Een vrouw of een lijk

Toen jij haar neukte

Neukte je haar of neukte je verrotting?

En dode vrouw, een dode man, is rot, afval

koning Dust to dust

Ashes to ashes

koningin Uit dat afval

Wordt soms een kind gehaald

Wordt een kind uit zijn dode moeder gesneden

Nadat het die moeder heeft vermoord

Sterft die moeder aan bloedverlies

Tijdens het baren

Tijdens het persen, het knijpen

Sterft die moeder aan de levenslust

De machtswellust

Van het kind

Zo doodde ik mijn moeder

koning Red me

koningin Waarvan?

Van mij?

koning Van mij?

koningin Jij hoeft toch alleen maar bang te zijn

Voor een wandelend bos?

koning Ja

koningin Toch?

koning Ben jij geen jungle?

koningin Jij?

koning Ik ben een poel, een moeras

Een strompelend moeras

Met een brandende maag

I am walking in my shit

Always knew it would come to this
koningin Alles rukt op
Alles is kanker
Alles
Ik ben bang
Hou me vast
Hij houdt haar panisch vast
Anders
Anders moet ik gaan
Slaapwandelen
Wandelen
koning Dus we zijn alleen maar twee?
koningin We zijn alleen maar twee
Twee wezen
Die elkaar hebben geadopteerd
Lang geleden
koning Broer en zus?
koningin Alles waar een familie uit kan bestaan
koning Een verstikkend nest
Terwijl ik in de kelder mijn aderen vol spuit
Zing jij op zolder je heksenhymnen
En snij je je aderen door
Alles ter ere van ons nooit geboren kind
koningin Zo denk je eindigt dit?
koning Zo denk ik begint het
Zo ben ik begonnen
Mijn moederkoek

koningin Is alles altijd alleen maar van jou?

Mijn moederkoek?

Mijn navelstreng?

Mijn baarmoeder?

koning Van wie is een moederkoek

Mijn moeder sneed mijn moederkoek

In stukken

Kruidde hem

Marineerde hem

Kookte hem in haar heksenketel

En vrat hem op in haar heksenkring

Met haar stonede zusters

Haar stonede, hippie, groupie zusters

koningin Niets wilde ze van je missen

Zelfs je stront had ze verorberd

koning Ja

En terwijl ze dat deed

Hoorde ze het huilen niet

Het brullen niet

Mijn brullen niet

Mijn eenzaamheid niet

Mijn verlatingsangst niet

koningin Je had ook een vader

koning Ja

Misschien had ik ook een vader

Maar zeker is

Dat ik nooit een vader heb gehad

Ik wilde zo graag een pap
Ik kreeg alleen een pop
I tried hard to have a dad
But instead I had a dead
Jij doodde je moeder
Nog voor je was geboren
Mijn moeder doodde mij
En mijn vader
Nog voor ik was geboren
Nog voor ik was verwekt
koningin Pikkie toch
treurige omhelzing

koning Jouw zoon

Hij doodde zichzelf

koningin Hij wilde niet langer leven

koning Het leven dat jij hem gaf

koningin Dat was geen leven zei hij

koning Het leven dat jij hem gaf

koningin Je hoeft een boek niet uit te lezen

Om het een mooi boek te vinden

Zei hij

Hij was niet boos

Niet op mij

Niet op het leven

Hij had er gewoon genoeg van

koning Ik geef tenminste toe

Dat ik rond strompel in mijn eigen nachtmerrie

Jij niet eens

Dat je er maar op los droomt

koningin Ik hield van die jongen

Ik hou van die jongen

Ook al is hij er niet meer

Maar wie weet

Is hij wel...

Jouw heksen verplaatsen zich ook...

koning Jouw zoon was een junk
Spoot zich de wereld uit
'hij had er gewoon genoeg van'
Jij gelooft dat?

koningin Jij bent een junk

Bloed na bloed na bloed

koning Jij eiste de koning

Het bloed van de koning

koningin De heksen hadden het je beloofd

koning Niet zijn bloed!

Ik had kunnen wachten

koningin Had dan gewacht

koning Overal zag ik bloed

Eerst een dolk

Toen bloed

Ik stond aan een zee van bloed

En toen zei jij dat

koningin Wat?

koning 'Ik heb de borst gegeven'

'En weet hoe zoet het is'

'Te houden van het kind dat bij mij drinkt'

koningin 'Maar ook al lachte het naar mij op'

'Ik had mijn tepel uit zijn weke tandvlees weggerukt'

'En het de hersens ingeslagen'

'Als ik zo gezworen had als jij'

koning Maar...

Wat had ik gezworen?

koningin Weet je dat niet meer?
koning Wat had ik gezworen?
koningin Je weet het niet meer?
koning Dat ik gezworen had
Weet ik nog
Niet wat ik gezworen had
Was de...
Ik dacht, denk ik
Want ik weet niet
Wat ik dacht toen
Mijn kop nog suf duizelig
Van dat gekrakeel op de hei
Ik denk, dat ik dacht
Jouw zoon heeft je verraden
Met dat ik heb er gewoon genoeg van
Ik denk, dat ik dacht
Ik weet niet meer wat ik gezworen heb
Maar wat ik ook gezworen heb
Jij mag niet nog een keer teleurgesteld
Verraden
Ontkend
Ontsekt
koningin Lul
Klootzak
Stuk pus
Visioen van shit
koning Wat had ik gezworen?

koningin Dat weet je echt niet meer?

koning Ik heb alleen maar gezegd

‘Ik hou van jou’

koningin Dat hoor ik nu voor het eerst

koning Nee!

koningin Verrader

koning Wat is een verrader?

koningin Iemand die zweert en liegt

koning Ik lieg niet

koningin Jij vergeet

Dat is erger

koning Erger dan wat?

geluid van een centrifuge

koningin Hè?

koning Hè?

koningin Ik hoor een centrifuge

koning Ik niet

koningin Nee?

koning Nee

koningin Ik hoor een centrifuge

koning Omdat je dat wilt horen

koningin En jij hoort hem niet

Omdat jij hem niet horen wilt?

koning Ik wil best een centrifuge horen

Maar ik hoor geen centrifuge

koningin Ik wil geen centrifuge horen

Maar ik hoor een centrifuge

geluid van centrifuge houdt op

koning Nog steeds?

koningin Hè?

koning Je hoort nog steeds een centrifuge?

koningin Nee

Niet meer

Hoe weet jij dat?

koning Wat?

koningin Dat ik geen centrifuge meer hoor?

koning Weet ik dat?

koningin 'Nog steeds?'

Vroeg je

koning Vroeg ik ja

Maar wist ik dat?

koningin Waarom vroeg je het dan?

koning Ik mag toch vragen?

koningin Ik

Ik sta aan het begin van een lange straat

Die ik niet door kan lopen

Omdat ie me dan op zal slokken

Maar die ik niet niet door kan lopen

Omdat ie me dan ook zal verslinden

koning Ik hou van jou

koningin Maar maakt het uit?

koning Ja

Dat maakt uit

koningin Waarom?

koning Omdat we niet alleen zijn

koningin Wie?

koning Wij

Jij

Ik

koningin We zijn alleen

We zijn samen alleen

Twee paarden voor een rouwkoets

koning Your milk is my shit

My shit is your milk

I'm on warm milk and laxatives

Cherry flavoured antacids

koning Kijk me niet zo aan

Alsof ik het heb gedaan

De daad

De moord

koningin Je hebt de daad gedaan

Je hebt de koning gedood

koning De koning

Niet jou

Niet eigenhandig

Jij vluchtte

In het holst van de nacht

Laf als altijd

Achter mijn rug

In mijn schaduw

Met die grijnzende rotkop van je

Op het slagveld, de markten

In de bordelen

In de dark rooms

Mijn maat, vriend, compagnon, makker

Mijn verrader

Mijn liefste

koningin Mijn liefste

Tegen wie zeg je dat?

koning Tegen jou

Wie is hier anders?

koningin Ik ben hier

koning Ja

Opgestaan uit het niets

Uit het moeras, de sloot, de slotgracht waarin je

Werd gedumpt

Nog bloedend uit twintig bloedende kraters

In je kop

Er is eerder bloed vergoten

Vroeger

Toen de samenleving nog niet getemperd was

Door mensenwetten

Sindsdien zijn er ook verschrikkelijke moorden gepleegd

Er was een tijd dat een man stierf

Als zijn hersens waren ingeslagen

En dat was dan het einde

Maar nu staan ze op

Met twintig dodelijke houwen in hun kop

En vragen wie ik bedoel

Als ik jou mijn liefste noem

Dat is nog veel gekker dan zo'n moord

Je zoon ontkwam

Ontkom jij nu ook al?

koningin Mijn zoon is dood

Verkoos de dood

koning Jouw zoon is dood?

Banquo's zoon is dood?
koningin Hou op met die onzin!
Wrijf die shit uit je ogen!
Ik ben het
Ik
Niet Banquo
Of een ander spook
koning Mijn liefste
koningin Bedoel je mij?
En wie bedoel je dan?
koning Adders kruipen door mijn kop
Monsters baden in mijn bloed
Mijn brein staat op knallen
Slapen wil ik
Slaap
Of is dat een woord
Dat niets meer betekent?
Een lege envelop?
Een flauwe grap
Slapen wil ik
Wat dat woord ook betekende
The finest day I'll ever have
Is when tomorrow never comes
koningin Slaap dan
koning En dan?
Bloed besmeurde dromen?
koningin Ja, darmpje

Je droomt al, je ijlt
Koorts jaagt je een behekste wereld in
Maar je ligt trappelend in mijn schoot
En bijt me mijn tepels af
koning Ik droom dat Banquo leeft
Maar leeft hij niet?
Of droom ik dat ik droom
Dat Banquo leeft
Maar leef ik niet meer?
Of ben ik klaar wakker
En leeft Banquo niet
Maar ik nog wel?
koningin Wanneer houdt dit op?
koning Als het bos van Birnam eindelijk
De stoute schoenen aantrekt
koningin Hou op
koning Als die centrifuge op houdt
koningin Welke centrifuge?
koning Geen buikpijn meer
geluid centrifuge steeds harder
houdt dan op

koning Man has two eyes

One only sees what floats in fleeting time

The other what is eternal and divine

koningin Eternity is time

Time eternity

To see the two as opposites

Is man's perversity

koning Ik wil kotsen

Zo kotsen

Dat mijn maag zich binnenste buiten keert

Ik wil dat die baby in mijn maag

Zich openbaart

koningin Jij bent mijn baby

koning Lady, mylady

Jouw man is een verrader

koningin O ja?

koning Ja

Maar dat geeft niet

koningin Wie heeft hij verraden?

koning Mij

Maar dat geeft niet

koningin Nee?

koning Nee

Want ik hou van jou
koningin Dat zeg je steeds
Dus wat verzwijg je?
koning De klootzak is gevluht
De lafbek
Nu hebben wij elkaar
koningin Hebben wij elkaar?
koning Waarom heb je op alles wat ik zeg
Altijd een antwoord?
Hou nou eens op
Met op alles wat ik zeg
Iets terug te zeggen
Wij zijn toch geen toneelstuk
Dit is toch geen toneelstuk?
koningin Misschien is dit een toneelstuk
Een toneelstuk waarin niemand meer opkomt
Waar je alleen maar kunt afgaan
koning My Lady
Ik wil je ogen zien
Je dode ogen zien
Je dode ogen zien terwijl ik klaar kom in je...
koningin Hou op!
koning Doe ik doe ik
Ik veeg het weg
Kijk maar
Hij veegt iets weg
Waar zijn je kinderen

Diep onder de grond?

Nee?

koningin Dit ben jij niet

...

Vrienden, dit heeft hij wel vaker

Als kind al

Alstublieft

Blijft u zitten

Dit is een aanval

Dit gaat vanzelf over

Besteedt u er geen aandacht aan

Dat zou zijn woede wekken

Eet u verder en let maar niet op hem

koning Tegen wie heb je het?

Tegen je man?

Die is hier niet

Of is hij hier wel?

De verrader

Nee

Hij is hier niet

Ik moet bekennen dat ik hem mis

Alle mannen die mij verraden hebben mis ik

Alle mannen waar ik van hield houd heb Gehouden

Moeten mij verraden

't Is een natuurwet

En ik kan alleen herstellen van dat verraad

In jouw dode pussy

Terwijl ik in je dode ogen kijk
Terwijl je bloedjes toekijken
Met grote ogen
Vanuit de keuken
Pappie pappie krijsend
Terwijl ik mijn lul
In jouw kut drijf
Stel ik me voor
Hoe jouw zoon
De overdosis in zijn aderen schiet
De lafaard

koningin Mijn zoon was geen lafaard

Hij beroofde zich van het leven
Omdat hij niet langer leven wilde
Hij had het gehad
Hij was een held
Wil jij leven?
Wil jij dood?

Hij staat op. Loopt rond

koning Nog niet

Ik heb een missie
Ik heb een droom

koningin Welke droom?

Wat voor missie?

koning Weet ik niet meer

koningin Weet je niet meer?

koning Nu jij er naar vraagt

Nu jij...

'Ziet' haar ineens

Wat doen we hier?

koningin Dat vraag je mij?

koning Ja

Zijn we hier?

Waar zijn wij hier?

koningin Hier

koning En wie zijn wij dan?

koningin Wij

Wellicht

koning Hou me vast

koningin Kan ik niet

koning Waarom niet?

koningin Weet ik niet

Hij gooit haar tegen de grond

Hij probeert haar te troosten

koning Jij hebt dit niet verdiend

Dat weet ik

koningin Wat?

Hij streelt haar

Zij is verlamd van angst

koning Jij slaapt

Jij bent elders

Jij bent

Waar ik nooit zal komen

Jij slaapt

Jij droomt
Van een betere wereld
En het is mijn lot
Omdat ik kennelijk iets beloofd heb
Haar kennelijk iets gezworen heb
Iets dat ik niet eens meer weet
Maar zij houdt vol
Dat ik haar iets beloofd heb
Haar iets gezworen heb
Dat ik niet meer weet
Het is mijn lot dat ik jou
Naar een nog veel betere wereld zal begeleiden
Dan die wereld
Waar jij nu in rond droomt
En daarna
Strompel ik alleen nog maar door bloed
Bloed dat vraagt om bloed
En nog meer bloed
Ik waad in bloed
Baad mij in bloed
Drink mij vol aan bloed
Maar de brand die in mij brandt
Kan al dat bloed niet blussen
Ik weet het maar het moet
Het spijt me
Straks lig jij in je graf
Na de koorts van het leven slaap jij zacht

Voor eeuwig

Jij wel

Ik niet

Mijn geliefde

Mijn geliefde koning

Mijn Koning

Hij wil haar dood steken

Zij springt op

koning Blijf staan!

Niet bewegen!

koningin Wat is dit voor...?

koning Bek dicht!

Geen...!

koningin *loopt naar hem toe*

koning Blijf staan

Bek dicht!

Kut dicht!

Moeras dicht!

Ik ga

Ik voltooi mijn missie

Hou me niet tegen

Ik ga de wereld in

De beurs op

Alle bordelen van de wereld in

Alle slagveld op

Alle massagraven

Ik maak mijn dromen waar

Ik overleef

Jij sterft

Kutje van me

Hij gaat

Zij wankelt rond

Hij komt terug

koning Jij?

Jij bent een dorre boom

Een verrotte boom

koningin Ik...

koning Dicht die kut

't Is te laat

We zullen onrecht uitroeien

We zullen een betere wereld...

We zullen het kwaad uitroken

Ik ga

Ik heb een missie

Ik heb een droom

Hij gaat

Zij wankelt rond

Hij komt terug

koning Ik kan het niet

Niet zonder jou

koningin Ga dan niet

koning Hier blijven?

Gezellig in die kut van jou?

In die stinkende leugen?

koningin Ga dan

koning Naar die andere stinkende leugen?

koningin Ga!

koning Who the fuck are you all to tell me this?

Hij strompelt weg

Zij begint haar handen te wassen

koningin Hier

Nog een vlek

Weg vervloekte vlek!

Weg, zeg ik!

Een - twee:

Goed, nu moet het gebeuren

De hel is zwart

Fuck man, schaam je!

Een soldaat die bang is?

Wat kan het ons verdommen wie het weet

Als niemand ons rekenschap durft vragen?

Maar wie had gedacht dat die oude man

Zoveel bloed in zich had?

Duff had een vrouw

Waar is ze nou?

Wat, worden die handen nooit meer schoon?

Stop daarmee, mijn man, stop daarmee

Je verpest alles met dat gedoe van je

Nog steeds die geur van bloed

Alle aroma's van Arabië

Kunnen deze kleine hand niet meer schoon Laten ruiken

O! O! O!

Was je handen

Trek je pyama aan
Zie niet zo bleek
Ik zeg het je nog eens:
Banquo is begraven
Hij kan zijn graf niet uit
Naar bed naar bed!
Ik hoor de centrifuges
Je luiers zijn gewassen
Mijn zoon
Mijn liefste
Die ik de borst gegeven heb
En sindsdien wou je alleen maar
Meer en meer
Niet te stillen dorst naar troost
Die niemand je nog geven kon
Je bedankte voor het leven dat ik je gaf
Je vond het welletjes
Zei je
Je had gelijk
Het leven is geen leven
Kom, kom, kom, kom
Geef me je hand
Wat gedaan is is gedaan
Naar bed, naar bed, naar bed
Ze stort neer
geluid van duizend centrifuges
Koning op

koning Je kunt nergens meer af in dit stuk

Overall bomen

Een leger van bomen

Alsof het woud van Birnam

Op pad is gegaan

Ik heb je nodig

Iedereen heb ik nodig

Ik heb ook recht op een glimlach

Ik

Hij voelt aan zijn maag alsof hij zwanger is

Hij kotst

Mijn zoon

Eindelijk

Ik heb zo lang op je gewacht

Hij likt zijn kots op

Macbain ging bij Dood Paard in première op
31 maart 2015 in theater Frascati in Amsterdam

Door: Gillis Biesheuvel, Manja Topper, Wessel Schrik, Julian Maiwald

Tekst: Gerardjan Rijnders, William Shakespeare, Courtney Love, Kurt
Cobain, Janine Brogt

Vertalingen: Manja Topper, Gillis Biesheuvel, Janine Brogt

www.doodpaard.nl

Gerardjan Rijnders (1949) schreef zijn eerste stuk *Dollie of avocado's bij de lunch*, omdat hij geen subsidie wist te bemachtigen voor een encenering van *Het jachtgezelschap* van Thomas Bernhard en zich daarop genoodzaakt zag zelf iets te schrijven. Daarna is hij blijven schrijven. Rijnders is regisseur en toneelschrijver. Zijn stukken zijn in meerdere talen vertaald.

www.gerardjanrijnders.nl

Toneelwerk

De kinderen van de nacht - een bewerking van *De Oresteia* - 2014

*Macbain** - 2013

Narciss-* 2012

Het spookhuis der geschiedenis - 2012

Finland - 2011

Answer me-* 2010

Victory Boogie Woogie-* 2008

Ben ik al geboren?-* 2008

Tragedie - 2007

Jan - 2006

Drakengebroid - 2006

Het bezoek - 2005

Zien en zien - 2004

Macbeth - 2004
Tim van Athene - 2003
Echt? - 2003
Beroerd: of, de vergeten medeminnaar - 2003
Snaren - 2002
Pang! - 2001
Stalker - 2000
Remember me - 2000
Bernhard - 2000
Hedda Hedda - 1999
Rotjoch - 1998
Mahlstrom - 1997
Moffenblues - 1996
Licht - 1996
Kanker - 1996
Boelbal - 1996
Mooi - 1995
Ecstasy - 1995
Huilend zink - 1993
Roelofarendsveen - 1992
*Liefhebber** - 1992
Hoorspel / Gay pervers - 1992
De Opvolger M/V - 1992
Count your Blessings - 1992
Supporting Act - 1991
Nu Syt Wellecome - 1990
Lux - 1990

Ballet - 1990
Tulpen Vulpen - 1988
Titus, geen Shakespeare - 1988
Nadien - 1988
De Hoeksteen - 1987
Bakeliet - 1987
Silicone - 1986
Pick up - 1986
De Bacchanten - 1986
Wolfson, de Talenstudent - 1984
Ovomaltine - 1983
Sneeuw over Moskou - 1982
Eczeem - 1982
The Rhinestone Queen/Rosemary Clooney's Baby - 1978
Tasso in Weimar - 1978
Dollie of Avocado's bij de Lunch - 1977
Schreber - 1976
Jij en ik - 1975

*Teksten verschijnen in de reeks van De Nieuwe Toneelbibliotheek:
nummers 4, 10, 45, 46, 47, 122,
160 en 265